Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Brugerguide til Planlægningsværktøj for Udledningsbaseret Markregulering 2027

IT brugerguide

29. september 2026

Brugerguide til skemaet planlægningsværktøj til udledningsbaseret markregulering 2027.

Denne brugerguide er udarbejdet af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i 2026

© Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@sgav.dk
www.sgav.dk

ISBN 97887-85502-84-1

Indhold

1. Indledning ... 4
1.1 Hvem er omfattet ... 5
1.2 Sådan bruger du brugerguiden ... 5
1.3 Udfyldelse af Planlægningsværktøjet ... 5

2. Opret og find skemaet i Tast selv ... 6

3. Forside ... 8

4. Markplan ... 9
4.1 Tilknyt markkort til skemaet ... 9
4.2 Hvis du selv skal tegne dit markkort ... 10
4.3 Hent marker fra markkortet ... 12
4.4 Markplan- forskellige visningsmuligheder ... 12
4.5 Visning af markberegnede udledningskvote, basisudvaskningsgrænse samt kvælstofudvaskning –og udledning ... 14
4.6 Etablering af ekstensiveringsindsatser eller udtagningsordninger ... 18
4.7 Forklaring af kolonner i markplanen ud fra de enkelte visninger ... 19
4.7.1 Visning ”Afgrøder og virkemidler” ... 19
4.7.1.1 Retention (%) ... 19
4.7.1.2 Hovedafgrøde ... 19
4.7.1.3 Præcisionsgødskning ... 19
4.7.1.4 Virkemiddel ... 20
4.7.2 Vinterplantedække ... 20
4.7.3 Etableringsdato ... 20
4.7.4 Præcisionsteknologi til såning af efterafgrøder ... 20
4.7.5 Virkemiddelseffekt (kg N/ha) ... 21
4.7.6 Visning ”Gødning” ... 21
4.7.6.1 Mineralsk andel N i forår (kg N/ha) ... 22
4.7.6.2 Organisk andel N i forår (kg N/ha) ... 22
4.7.6.3 Mineralsk andel N i efterår (kg N/ha) ... 23
4.7.6.4 Mineralsk andel N fra udegående dyr (kg N/ha) ... 23
4.7.7 Visning ”Arealer” ... 23
4.7.7.1 Fradragsarealer (ha) ... 23
4.7.7.2 §3- fradrag (ha) ... 23
4.7.7.3 Øvrige fradragsarealer (ha) ... 23
4.7.7.4 Basisudvaskningsgrænseareal (ha) ... 23
4.7.7.5 Udledningskvoteareal (ha) ... 23
4.7.8 Visning ”Udvaskning og udledning” ... 24
4.7.8.1 Basisudvaskningsgrænse (kg N/ha) og (kg N) ... 24
4.7.8.2 Udvaskning til rodzone (kg N/ha) og (kg N) ... 24
4.7.8.3 Markberegnede kvote (kg N/ha) og (kg N) ... 24
4.7.8.4 Udledning til kyst (kg N/ha) og (kg N) ... 24

1. Indledning

Denne brugerguide er til dig, som gerne vil benytte planlægningsværktøjet til udledningsbaseret markregulering (forkortet P-UMR). Planlægningsværktøjet giver dig mulighed for at få beregnet og vist din markberegnet udledningskvote for hvert kystvandopland, du har arealer i, samt din basisudvaskningsgrænse gældende for planperioden 2027. Planlægningsværktøjet giver dig også mulighed for at planlægge, hvordan du vil overholde den markberegnede udledningskvote samt basisudvaskningsgrænse ved at indtaste din dyrknings- og gødningsplan for planperiode 2027, som for udledningsbaseret markregulering følger kalenderåret fra den 1. januar 2027 til 31. december 2027.

I forbindelse med den udledningsbaserede markregulering er der mange nye ord og begreber, som f.eks. markberegnede udledningskvote, udledningskvoteareal og basisudvaskningsgrænse m.fl. Disse bliver ikke forklaret nærmere i denne brugerguide, men du kan læse mere om dem på vores hjemmeside, hvor du kan finde generel information, ordforklaring og udkast til vejledning til udledningsbaseret markregulering (kaldet *udkast til vejledning om regulering af kvælstof og fosfor 2027*).

Læs mere om den nye regulering på styrelsens hjemmeside

Her kan du finde udkast til vejledning om udledningsbaseret markregulering, ordliste, m.v.

Her finder du brugerguides og hjælp til Tast Selv på styrelsens hjemmeside

Det er vigtigt at være opmærksom på, at skemaet/planen i planlægningsværktøjet IKKE kan eller skal indsendes. Det er et værktøj, som kan hjælpe dig som landbruger og/eller konsulent med at få beregnet den markberegnede udledningskvote og basisudvaskningsgrænse samt planlægge, hvordan du overholder kravene ved at angive dit afgrødevalg og gødningstildelinger til planperioden 2027.

I værktøjet vises ikke alle oplysninger, der indgår i beregningen. Det er bl.a. jordbundstypen og afstrømning (udtrykt i p- værdier). Disse kan ses i Internet Markkort (IMK). Forfrugten og vinterplantedækket til forfrugten, dvs. afgrøder på marken i 2026 samt mellemregningerne kan heller ikke ses. Det samme gælder gødningsfordeling i 2025 og 2026. Du kan læse mere om forfrugt og forforfrugt samt håndtering af gødningsfordeling i udkast til vejledning til udledningsbaseret markregulering, som du kan finde via ovenstående link.

Det er også værd at bemærke, at opsparet udledningskvote, overdraget udledningskvote og modtaget udledningskvote ikke er funktioner der kan anvendes i planlægningsværktøjet. De kommer til at kunne anvendes i Udlednings- og Gødningsregnskabet.

Skemaet for Udlednings- og Gødningsregnskab åbner den 1. februar 2027. Dette skema kan og skal indberettes til forskellige frister, som du også kan læse mere om i udkast til vejledningen.

Der kan komme mindre ændringer til parameterværdier i beregningen i planlægningsværktøjet og frem til Udlednings- og Gødningsregnskabet. Det angår vinterplantedækket for brak og græs pløjet sent efterår (W8), som ikke kan anvendes i planlægningsværktøjet på nuværende tidspunkt, men som kommer i en senere version. Der kan også komme mindre ændringer til, hvilke afgrøder der er kvotegivende og ikke kvotegivende. Det gælder nedenstående afgrødekoder:

- paludikulturer (afgrødekode 362 og 363) som i planlægningsværktøjet er kvotegivende, men ikke er kvotegivende.

- brak langs vandløb og søer (afgrødekode 345) er ikke kvotegivende i planlægningsværktøjet, men som bliver kvotegivende.
- snitblomster og snitgrønt (afgrødekode 544) der ikke er kvotegivende, men som i planlægningsværktøjet er kvotegivende.

Derudover vil modulet for husdyrgødning ændre sig fra planlægningsværktøjet til Udlednings- og Gødningsregnskabet åbner. Der forventes også at ske opdateringer i løbet af november til planlægningsværktøjet.

1.1 Hvem er omfattet

Du er omfattet af udledningsbaseret markregulering, hvis du er omfattet af Register for Gødningsregnskab i dag. Det vil sige, hvis du producerer eller modtager gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 1.000 kg N pr. år *eller* producerer eller modtager gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg N pr. ha med afgrøder *eller* disponerer over et areal med afgrøder på 10 ha eller derover, som er omfattet af en kvælstofnorm på mere end 0 kg kvælstof eller fosfor. Du er også omfattet af udledningsbaseret markregulering, hvis du er frivilligt tilmeldt Register for Gødningsregnskab. Du kan finde flere oplysninger i udkast til vejledning om regulering af kvælstof og fosfor 2027.

1.2 Sådan bruger du brugerguiden

Brugerguiden er udarbejdet som et opslagsværk, hvor de enkelte afsnit i vidt omfang kan læses uafhængigt af hinanden. Det er således ikke forudsat, at guiden læses fra start til slut, men du kan bruge indholdsfortegnelsen eller søge på de ord og dele af planlægningsværktøjet, du har brug for hjælp til.

Reglerne som planlægningsværktøjet understøtter er beskrevet i bekendtgørelser og i udkast til vejledning om regulering af kvælstof og fosfor 2027, som du finder på styrelsens hjemmeside.

1.3 Udfyldelse af Planlægningsværktøjet

Du kan se flowet i udfyldelsen af planlægningsværktøjet i figur 1.

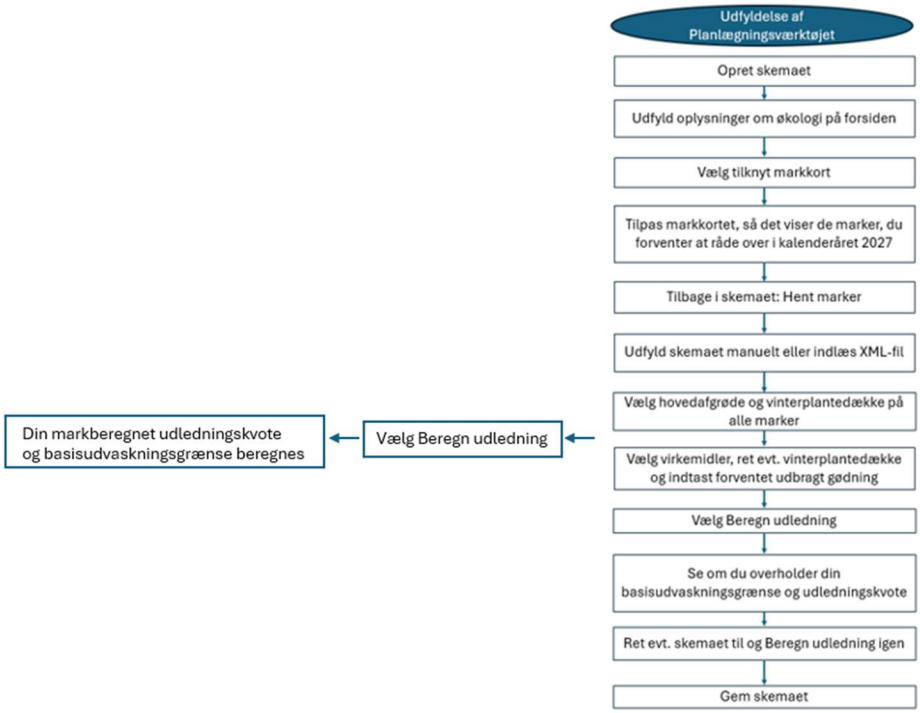

2. Opret og find skemaet i Tast selv

1. Åbn Styrelsens Tast selv (se Figur 2.1). Tast selv og planlægningsværktøjet (P-UMR-skemaet) ligger under Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, som hører under Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd. Vi arbejder på, at få opdateret vores navne i Tast selv og dens skemaer.
   Klik her for at gå til selvbetjeningen Tast selv.

Figur 2.1 Forside til Tast selv

2. Log på med dit MitID for virksomheden som erhvervsbruger og gå til fanen "Ansøg og indberet" (se Figur 2.2).

Figur 2.2 Hovedmenuen i Tast selv

1. Klik på ”Opret nyt skema”.

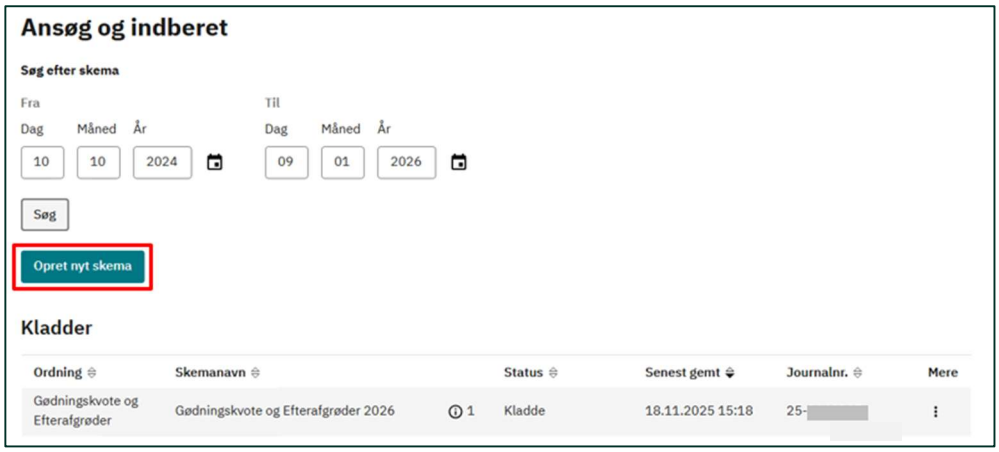

Figur 2.3 Opret et nyt skema

Du kommer nu til siden ”Vælg skema” (se Figur 2.4). På listen med ordninger skal du finde ”Planlægningsværktøj til markregulering”.

Figur 2.4 Vælg skema, rul ned til du finder Planlægningsværktøj til markregulering

2. Klik på det lille ’plus’ ud for ordningen til venstre.
3. Klik på ”Opret” ud for skemaet med produktionsåret 2026.

Figur 2.5 Opret et nyt Planlægningsværktøj til markregulering

Skemaet vil åbne efter lidt tid. Du kan finde kladden til skemaet på siden ”Ansøg og indberet”.

3. Forside

På forsiden kan du orientere dig om, hvordan du bruger skemaet, og hvad du kan få beregnet. Du skal også angive, om din jordbrugsbedrift er certificeret til økologisk produktion i 2027. Det har betydning for fordelingen af gødning for 2025 og 2026, som indgår i beregningen af din udvaskning og udledning af kvælstof fra dine marker i 2027. Hvis du har samdrift, kan du angive, at du er økolog, men så vil du overordnet set få beregnet en for lav udvaskning og udledning af kvælstof samlet set for dine arealer. Hvis du undlader at angive, at du er økolog, vil du få beregnet en for høj udvaskning og udledning af kvælstof samlet set for dine arealer. Dette vil ændre sig, når skemaet til Udlednings- og Gødnings-regnskabet åbner 2027. Læs mere om gødningsfordeling i udkast til vejledning til udledningsbaseret markregulering, som du finder på vores hjemmeside.

Efterfølgende kan du trykke på ”Gå til planlægning”.

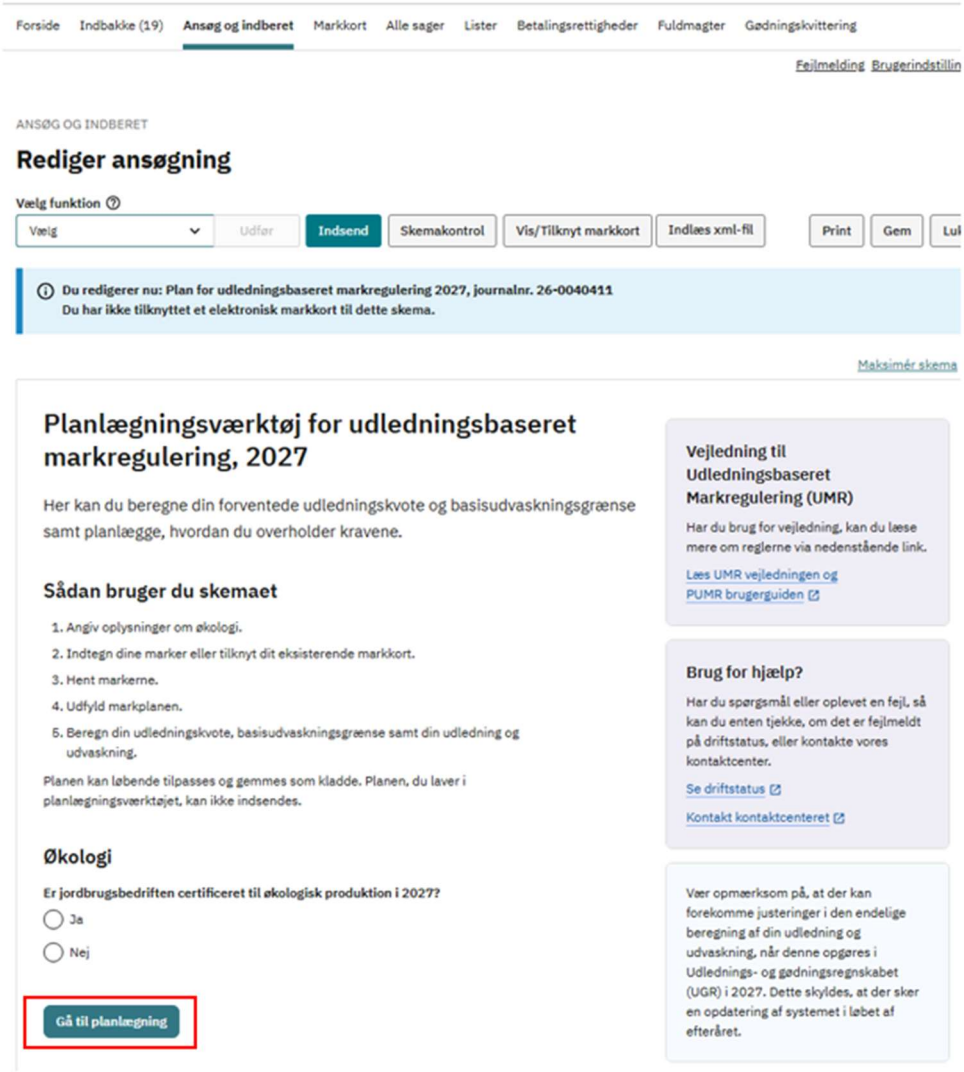

Figur 3.1 Gå til planlægning

4. Markplan

Når du trykker på knappen ”Gå til planlægning”, kommer du på siden ”Udledningsberegner” (se Figur 4.1).

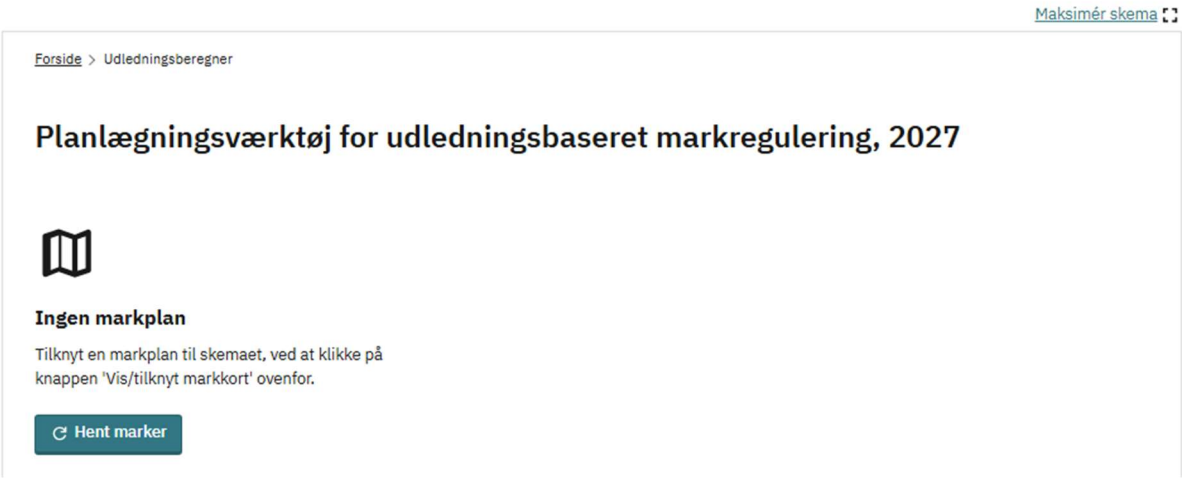

Figur 4.1 – Siden ”Udledningsberegner”

For at få vist din markplan, skal du først tilknytte dit markkort til skemaet.

4.1 Tilknyt markkort til skemaet

1. Klik på ”Vis/Tilknyt markkort” (se Figur 4.2).

Figur 4.2 Bjælke med generelle muligheder med "Vis/Tilknyt markkort" markeret

2. Internet Markkort (IMK) åbnes i et separat vindue. I menuen til venstre klikker du på ”Vælg kort” (Figur 4.3).
3. Et nyt vindue åbnes og du bliver bedt om at vælge et kort i listen. Her kan du klikke på en linje og vælge flere fx ”Kopier valgt og tilknyt” (se Figur 4.4).
4. Husk, at hvis der sker ændringer i din markplan, så skal du opdatere dit markkort først, og så hente marker igen.

Figur 4.3 Vælg kort

Figur 4.4 Menuen ”Vælg kort” i Internet Markkort

4.2 Hvis du selv skal tegne dit markkort

5. Klik på ”Vis/Tilknyt markkort” (Figur 4.2).
6. Internet Markkort (IMK) åbnes i et separat vindue. I menuen til venstre klikker du på ”Vælg kort” (se figur 4.3).
7. Klik på ”Opret ny og tilknyt” (se Figur 4.5).

Figur 4.5 Mulighederne for at vælge markkort med "Opret ny og tilknyt" markeret

8. Giv markkortet et navn, f.eks. UMR Plan 2027.
9. Du kan nu tegne dine marker ind. Brug menuen i venstre side til at oprette og tegne marker (se Figur 4.6 og Figur 4.7).

Figur 4.6 Tegneredskaber i IMK

Figur 4.7 Markkort med to indtegnede marker

OBS. Der er kommet en ny funktion ”markplanvalider” i IMK i forbindelse med kopiering af kort mellem forskellige ordninger/skemaer (se Figur 4.8). Når du vælger ”Kopier valgt og tilknyt” eller ”Tilknyt kopi af årets seneste fællesskema kort”, og har biotoper indtegnet i dit fællesskema kort, så kommer der et pop-op- vindue:

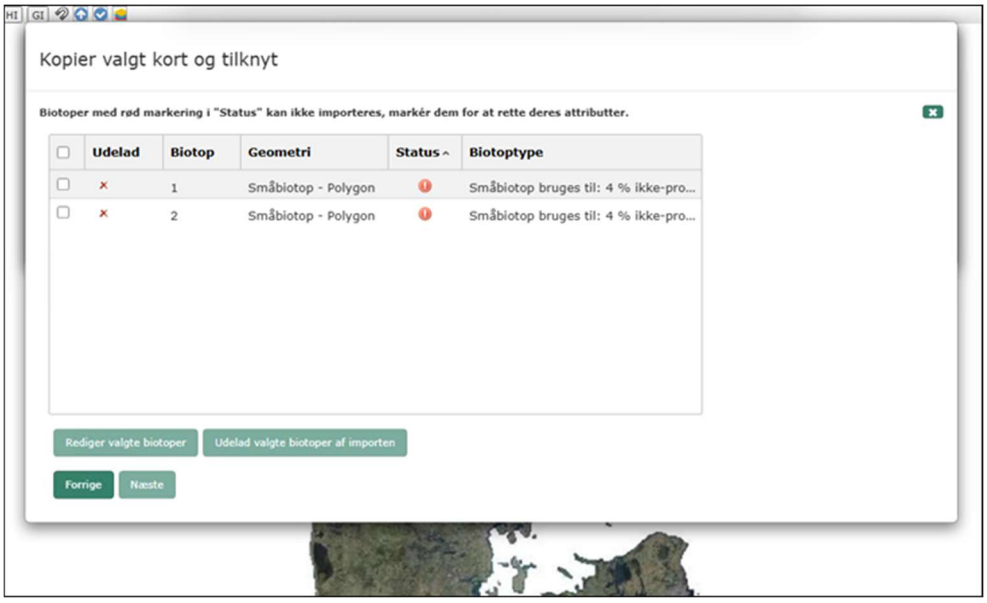

Figur 4.8 Kopier valgt kort og tilknyt marker uden biotoper

Sæt flueben i alle rækker, tryk på ”udelad valgte biotoper af importen”. Accepter i den næste pop op med ”Udelad” og tryk næste. Herefter er kortet klar til skemaet for planlægningsværktøjet for udledningsbaseret markregulering. Arealerne med biotoperne vises ikke automatisk i skemaet, og skal oplyses i feltet ”Øvrige fradragsarealer (ha)” i markplanen (se afsnit 4.7.7.3). Fradraget kan evt. aflæses i felt A7 i fællesskemaet.

4.3 Hent marker fra markkortet

Når du har tilrettet markkortet, kan du lukke vinduet med markkortet. Du skal nu hente informationerne fra kortet ind i skemaet. Klik på ”Hent marker”, hvorved markerne indlæses fra markkortet i IMK (Figur 4.9). Husk at hente marker igen efter du har rettet dine marker i markkortet.

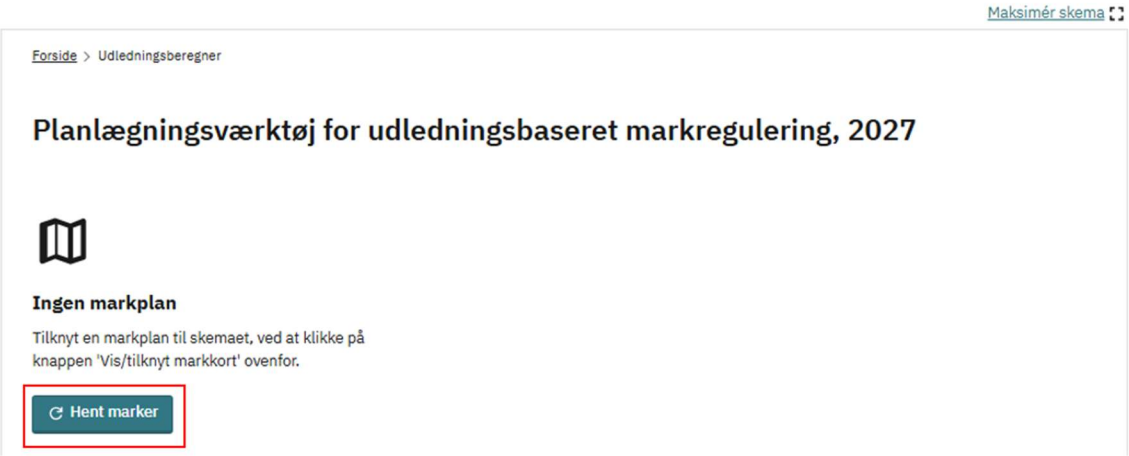

Figur 4.9 – hent marker til skemaet

4.4 Markplan- forskellige visningsmuligheder

Når du har trykket ”Hent marker” kommer skemaet for planlægningsværktøjet op (figur 4.10 og 4.11). Marknummer, kystvandopland, areal og retention udfyldes automatisk med oplysningerne fra dit mark-kort efter du har hentet dit markkort. Du skal udfylde markplanen, før du kan få vist nogle beregninger (se afsnit 4.5).

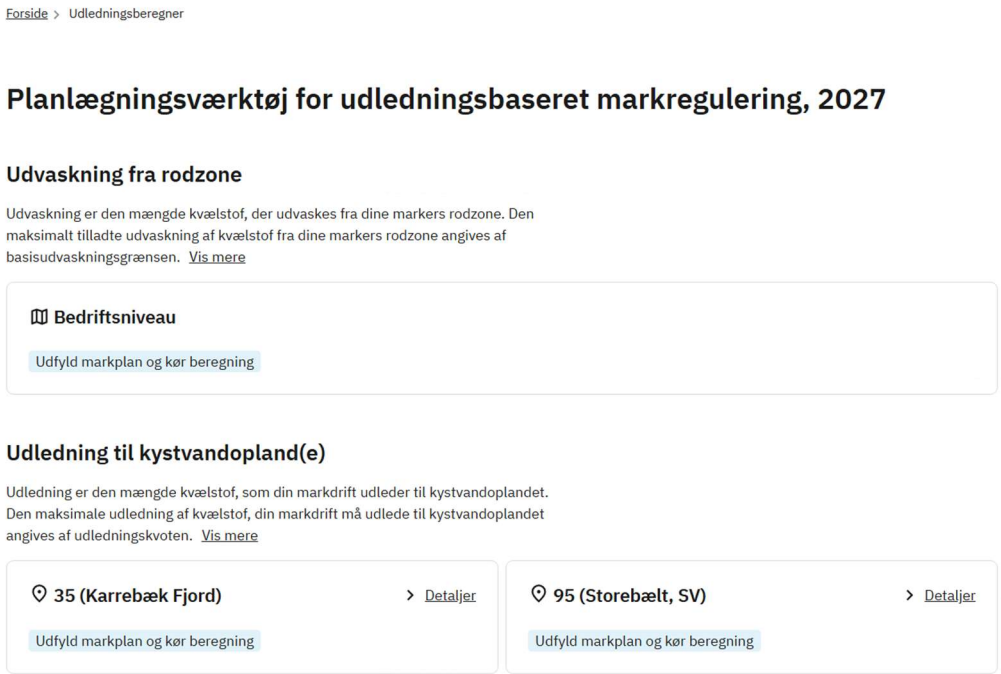

Figur 4.10 Planlægningsværktøjets ”forside”. Der er ikke angivet nogle tal, før du har udfyldt markplanen.

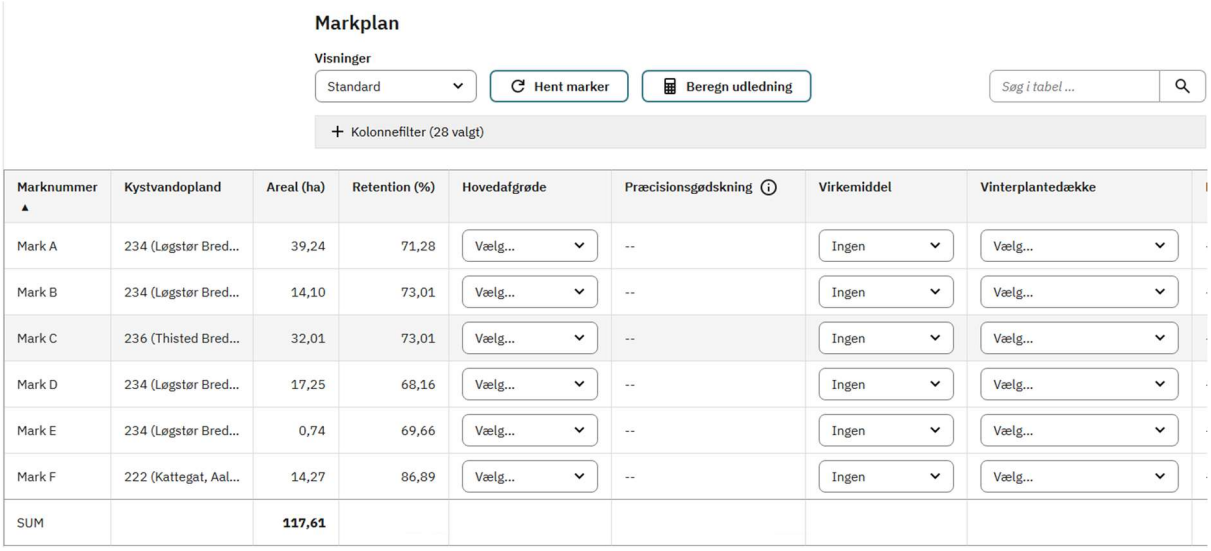

Marknummer	Kystvandopland	Areal (ha)	Retention (%)	Hovedafgrøde	Præcisionsgødskning	Virkemiddel	Vinterplantedække
Mark A	234 (Løgstør Bred...	39,24	71,28	Vælg...	--	Ingen	Vælg...
Mark B	234 (Løgstør Bred...	14,10	73,01	Vælg...	--	Ingen	Vælg...
Mark C	236 (Thisted Bred...	32,01	73,01	Vælg...	--	Ingen	Vælg...
Mark D	234 (Løgstør Bred...	17,25	68,16	Vælg...	--	Ingen	Vælg...
Mark E	234 (Løgstør Bred...	0,74	69,66	Vælg...	--	Ingen	Vælg...
Mark F	222 (Kattegat, Aal...	14,27	86,89	Vælg...	--	Ingen	Vælg...
SUM		**117,61**					

Figur 4.11 viser markplanen, hvor de først kolonner; marknummer, kystvandopland, areal og retention automatisk er angivet fra indhentning af dit markkort.

Du kan vælge forskellige visninger af markplanen. Som udgangspunkt er visningen ”Standard” valgt. Du kan vælge visningerne ”Gødning”, ”Arealer”, ”Udvaskning og udledning” eller ”Tilpasset” (se figur 4.12). Ved ”Tilpasset” kan du filtrere kolonnerne, hvis du krydser de kolonner af, du gerne vil have at se i markplanen (se figur 4.13).

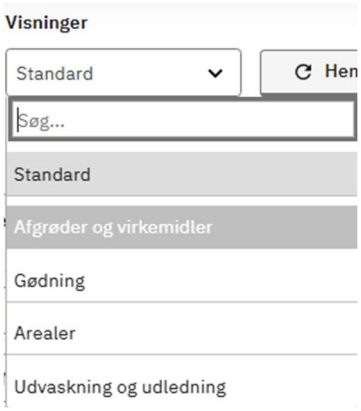

Figur 4.12 viser forskellige visninger af markplanen

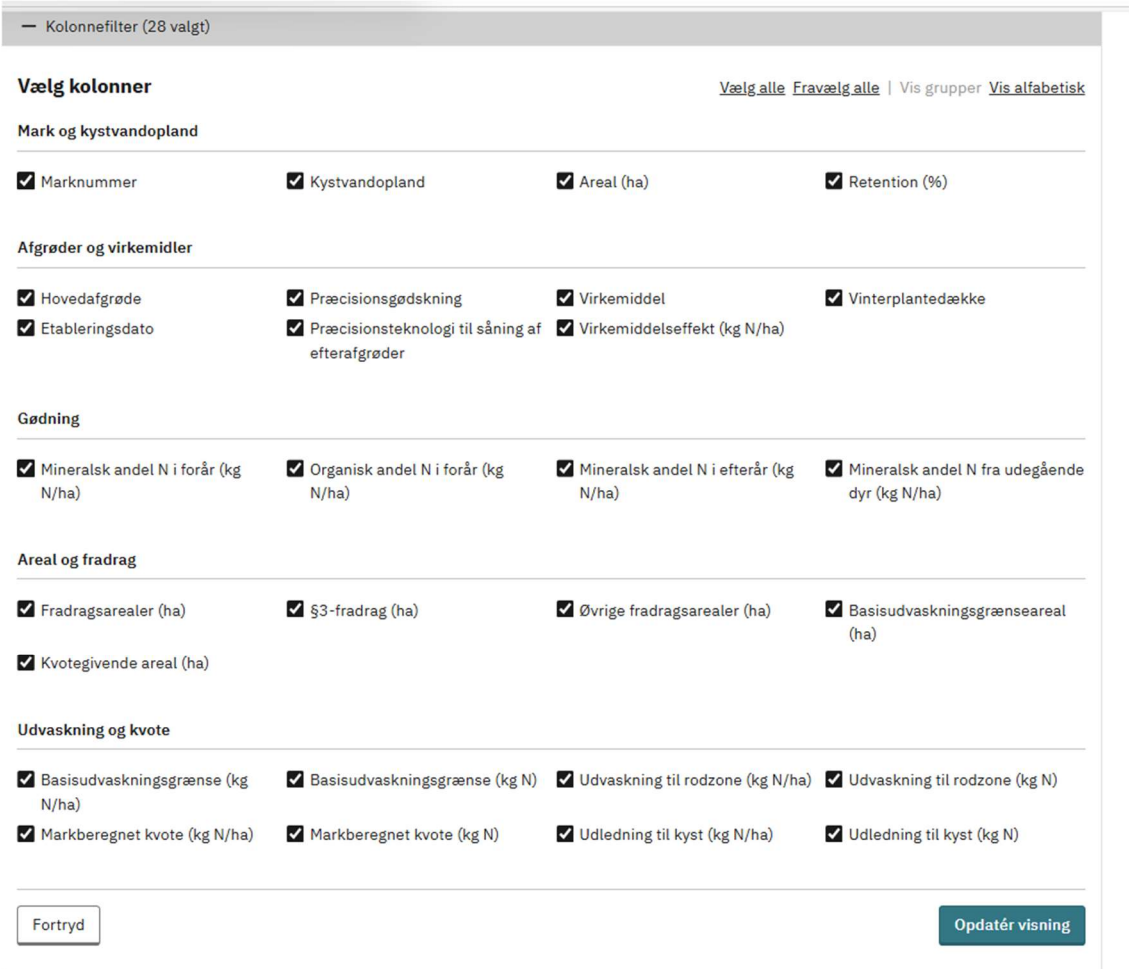

Figur 4.13 viser de kolonner du kan vælge at få vist i markplanen. Du vælger ved at sætte flueben.

4.5 Visning af markberegnede udledningskvote, basisudvaskningsgrænse samt kvælstofudvaskning –og udledning

Før du kan få vist din markberegnet udledningskvote og basisudvaskningsgrænse, skal du som minimum udfylde kolonnen for ”Hovedafgrøde” og ”Vinterplantedække” på alle marker (se Figur 4.14). Bagefter kan du trykke ”Beregn udledning”.

OBS: Det anbefales dog, at hele markplanen udfyldes fra starten af. Det vil sige alle kolonner: ”Hovedafgrøde”, ”Præcisionsgødskning”, ”Virkemiddel”, ”Vinterplantedække” og gødningstildeling ved kolonnerne ”Mineralsk andel N forår” mv. på alle marker. Således vil du få beregnet både din markberegnet udledningskvote, basisudvaskningsgrænse og se, om du overholder kravene ved angivelse af udvaskning af kvælstof til rodzonen og udledning af kvælstof til kyst.

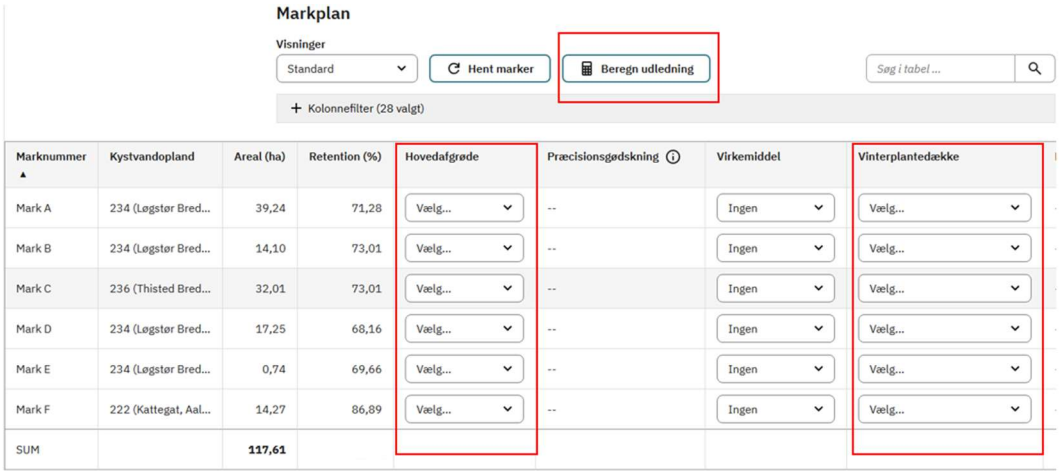

Figur 4.14 viser markplanen, hvor kolonnen for ”Hovedafgrøde” og ”Vinterplantedække” som minimum skal udfyldes for hver mark. Tryk bagefter ”Beregn udledning” for at få beregnet din markberegnet udledningskvote og basisudvaskningsgrænse.

Har du ikke valgt både hovedafgrøde og vinterplantedække på alle marker, vil du få en fejl i skemaet. Vinterplantedækket er ikke nødvendigt for at danne den markberegnede udledningskvote og basisudvaskningsgrænse, men planlægningsværktøjet er teknisk sat op til at vinterplantedækket også skal angives for at beregningen kan køre.

Har du udledningskvoteareal i flere kystvandoplande, vil du få beregnet en markberegnet udledningskvote for hvert kystvandopland. Basisudvaskningsgrænsen er på bedriftsniveau.

Ændrer du dine markindtegninger eller valg af hovedafgrøde, kan det have betydning for din markberegnet udledningskvote og basisudvaskningsgrænse.

Når du har angivet dit ”vinterplantedække”, vil du automatisk også få beregnet en kvælstofudvaskning -og udledning fra hver mark (se figur 4.16 og 4.17). Beregningen er dog ikke korrekt før du også har angivet den gødningstildeling, du forventer på hver mark i 2027 i kolonnerne ”Mineralsk andel N forår”, ”Organisk andel N i forår”, ”Mineralsk andel N i efterår” og ”Mineralsk andel fra udegående dyr”. Derudover skal du også angive, om du anvender kvælstofreducerende virkemidler på hver mark i kolonne ”Virkemiddel”, samt ”Præcisionsgødskning” og ”Præcisionsteknologi” (se figur 4.15).
Læs mere om kolonnerne under afsnit 4.7.

Bagefter kan du trykke ”Beregn udledning”.

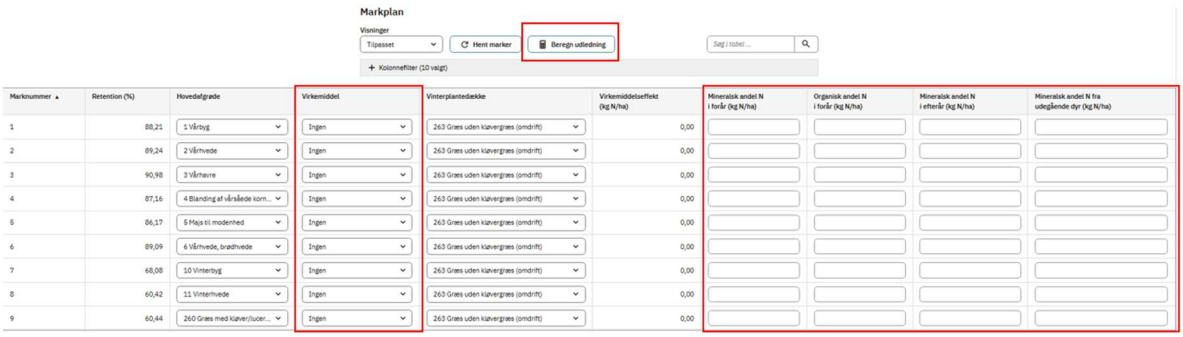

Figur 4.15 viser markplanen med kolonnen for ”virkemiddel” og gødningstildeling fordelt på kolonnerne ”mineralsk andel N forår”, ”Organisk andel N i forår”, ”Mineralsk andel N efterår” og ”Mineralsk andel N udegående dyr”.

Basisudvaskningsgrænsen skal overholdes på bedriftsniveau, og skal holdes op imod den udvaskning til rodzonen, som beregnes. Udledningskvoten skal overholdes på kystvandopland, og angives som udledning til kyst (se figur 4.17).

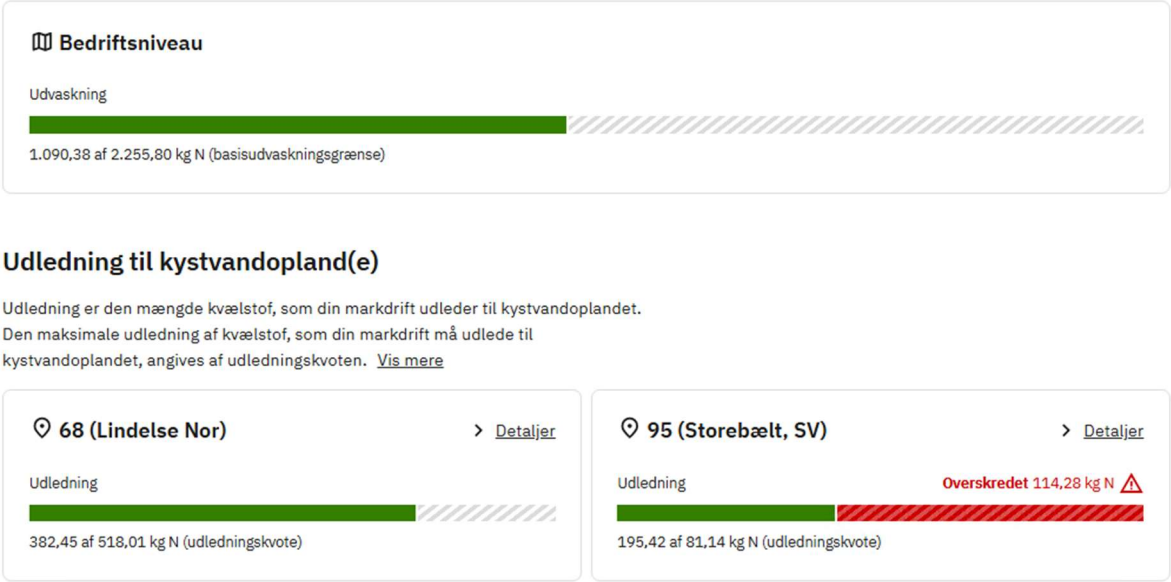

Figur 4.16 den øverste boks med overskrift "Bedriftsniveau" viser den beregnet kvælstofudvaskning på bedriftsniveau holdt op mod basisudvaskningsgrænsen. I dette eksempel er basisudvaskningsgrænsen overholdt. De næste to bokse med overskriften "Udledning til kystvandopland(e)" giver overblik over din udledning af kvælstof til kyst holdt op imod den markberegnede udledningskvote for hvert kystvandopland. I dette eksempel er udledningskvoten overholdt for kystvandoplandet Lindelse Nor men ikke for Storebælt, SV.

Marknummer ▲	Areal (ha)	Hovedafgrøde	Basisudvaskningsgrænse (kg N pr. mark)	Udvaskning til rodzone (kg N pr. mark)	Markberegnet kvote (kg N pr. mark)	Udledning til kyst (kg N pr. mark)
Mark K	41,28	1 Vårbyg	1.608,82	560,71	314,64	226,71
Mark L	41,20	310 Brak, slåning	0,00	0,00	203,37	155,74
Mark M	10,01	5 Majs til modenhed	646,98	529,68	81,14	195,42
SUM	92,49		2.255,80	1.090,38	599,15	577,87

Figur 4.17 viser din markplan, hvor du kan se basisudvaskningsgrænsen og den markberegnede udledningskvote samt din udvaskning af kvælstof til rodzonen og udledning af kvælstof til kyst. Det er din udvaskning til rodzonen, som holdes op imod til basisudvaskningsgrænse, og din udledning til kyst som holdes op imod din markberegnet udledningskvote.

Du kan trykke på linket "Detaljer" i boksen der viser udledningen for hvert kystvandopland, for at få et bedre overblik over din udledningskvote og overholdelse af denne for lige netop dette kystvandopland. Bemærk at "Opsparet"-, "Modtaget"- og "Overdraget" udledningskvote ikke er aktiveret i planlægningsværktøjet, men bliver det i Udlednings- og Gødningsregnskabet (se figur 4.18 og 4.19).

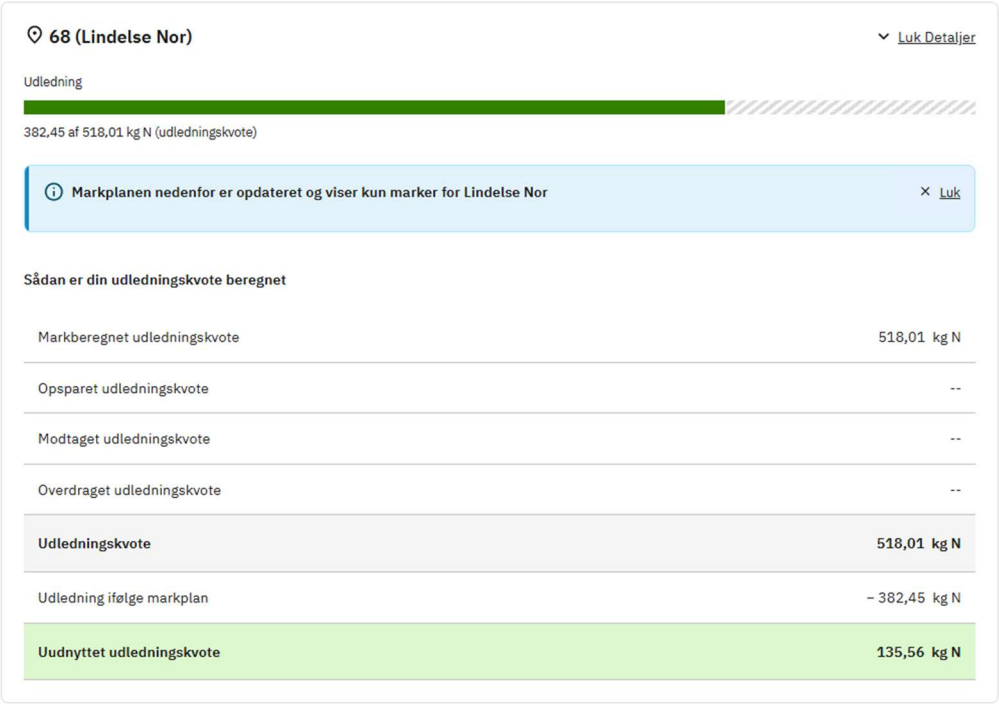

Figur 4.18 efter tryk på "Detaljer" i boksen, der viser udledningen for hvert kystvandopland, vises en oversigt over din markberegnet udledningskvote for kystvandoplandet, og hvad din udledning af kvælstof til kyst er ifølge markplanen. I dette eksempel er udledningskvoten overholdt.

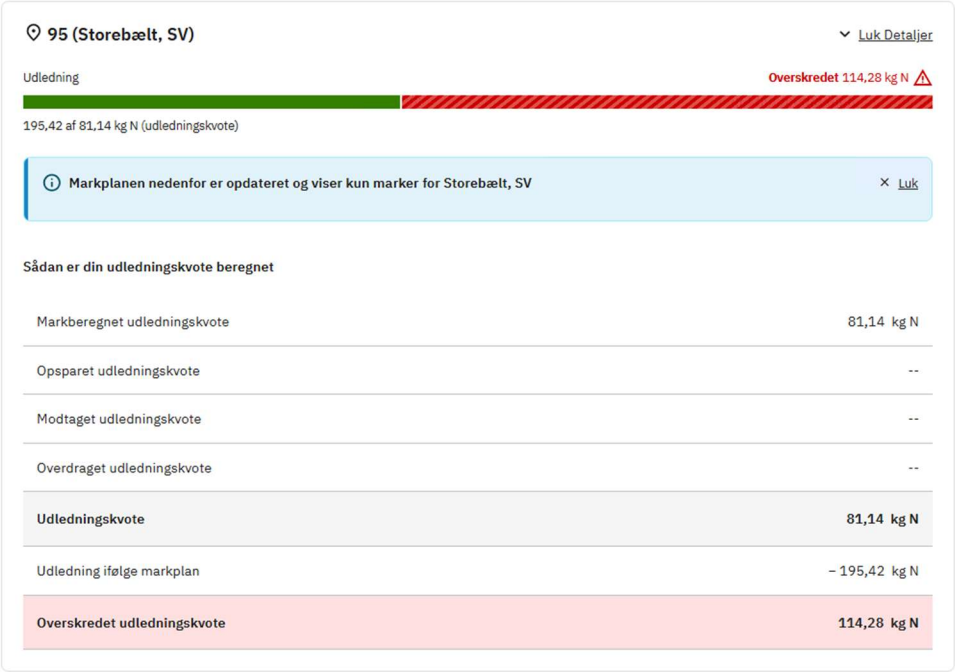

Figur 4.19 efter tryk på "Detaljer" i boksen der viser udledningen for hvert kystvandopland, vises din markberegnet udledningskvote for kystvandoplandet, og hvad din udledning af kvælstof til kyst er ifølge markplanen. I dette eksempel er udledningskvoten ikke overholdt.

Ændrer du i din dyrkningsplan, vil det have betydning for din beregnede udvaskning- og udledning af kvælstof. Hvis du f.eks. reducerer gødningstildelingen på marker, eller du forventer at etablere flere efterafgrøder på dine arealer, vil det havde betydning for din udvaskning- og udledning af kvælstof.

Hvorvidt planlægningsværktøjet giver et retvisende billede af, om du overholder udledningskvoten og basisudvaskningsgrænsen, afhænger selvsagt af, om de oplysninger du har indtastet i din dyrknings-plan for 2027 også bliver sådan i praksis.

Hvis du ændrer på nogle indtastninger, skal du altid huske at trykke ”Beregn udledning”, for at se, hvad ændringen har af betydning.

Derudover skal du huske at trykke ”Gem” i menuen inden du lukker skemaet (se Figur 4.17).

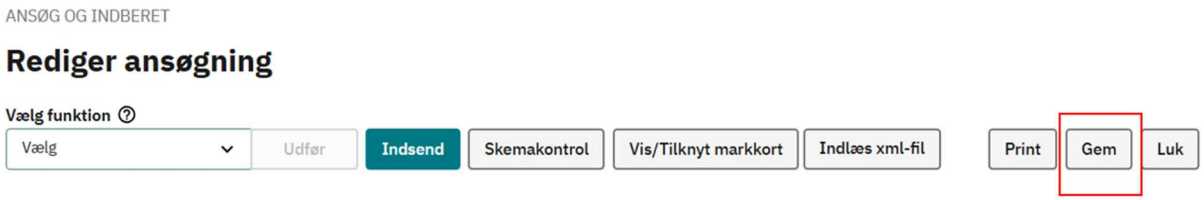

Figur 4.17 viser hvor i menuen du kan finde knappen der gemmer skemaet

4.6 Etablering af ekstensiveringsindsatser eller udtagningsordninger

I forhold til angivelse af din hovedafgrøde skal du være opmærksom på, at forventer du at etablere eller deltage i en række specifikke ekstensiveringsindsatser eller udtagningsordninger i 2027, indgår de ikke i udledningskvotearealet. Tidspunktet for, hvornår de anses som et gennemført udtagningsprojekt eller ekstensiveringsindsats fremgår af tabel 1.

For de indsatser eller projekter som er gennemført, beregnes der ikke en markberegnede udlednings-kvote fra arealerne, og dermed beregnes der heller ikke en udvaskning -og udledning af kvælstof fra arealerne.

Du kan enten angive en ikke kvotegivende afgrødekode på arealerne (fx afgrødekode 361) eller lade være med at tegne arealerne ind. Hvis du ikke tegner arealerne ind, vil de dog ikke kunne overføres til Udlednings -og Gødningsregnskabet.

Denne håndtering gældende for planlægningsværktøjet. Der kommer en anden løsning til Udlednings- og Gødningsregnskabet.

Tabel 1 over specifikke ekstensiveringsindsatser og støtteordninger, som ikke er kvotegivende.

Udtagningsordninger	Etableringstidspunkt
Klima-lavbundsordningen (SGAV)	Slutredegørelse
Slutredegørelse	Færdigt anlæg i mark
Minivådområder (SGAV)	Udbetaling
National skovrejsning (SGAV)	Udbetaling
Privat skovrejsning (SGAV) (udfases)	Udbetaling
Statslig skovrejsning (NST)	Årlig opgørelse fra NST
Permanent ekstensivering (SGAV)	Ansøgning
Midlertidig ekstensivering (SGAV)	Ansøgning
Akutpakke 1, 2 og 3 (NST)	Årlig opgørelse fra NST
Kvælstofvådområder (NST)	Færdigt anlæg i mark
Fosforvådområder fra 2027 (NST)	Færdigt anlæg i mark

4.7 Forklaring af kolonner i markplanen ud fra de enkelte visninger

4.7.1 Visning ”Afgrøder og virkemidler”

Marknummer	Retention (%)	Hovedafgrøde ▲	Præcisionsgødskning	Virkemiddel	Vinterplantedække	Etableringsdato	Præcisionsteknologi til såning af efterafgrøder	Virkemiddelseffekt (kg N/ha)
3	90,98	3 Vårhavre	☐ Ja	Ingen	263 Græs uden kløvergræs (o...	--	--	0,00
4	87,16	4 Blanding af vårs...	--	Ingen	263 Græs uden kløvergræs (o...	--	--	0,00
5	86,17	5 Majs til modenhed	--	Ingen	263 Græs uden kløvergræs (o...	--	--	0,00
6	89,09	6 Vårhvede, brødh...	☐ Ja	Ingen	263 Græs uden kløvergræs (o...	--	--	0,00

Figur 4.18 viser markplanen med retention og virkemidler

4.7.1.1 Retention (%)

Kolonnen udfyldes automatisk med værdier fra retentionskortet ud fra oplysningerne fra dit markkort, efter at du har hentet marker. Ved overlappende retentionsværdier anvendes et vægtet gennemsnit. Læs mere om retentionen via Retentionskort - SGAV.

4.7.1.2 Hovedafgrøde

Hovedafgrøden kan vælges i rullemenuen eller uploades igennem XML-upload.
Ved XML-upload tryk på ”Indlæs XML-fil” i menubjælken, og tryk ”vælg fil” (se. Figur 4.19).

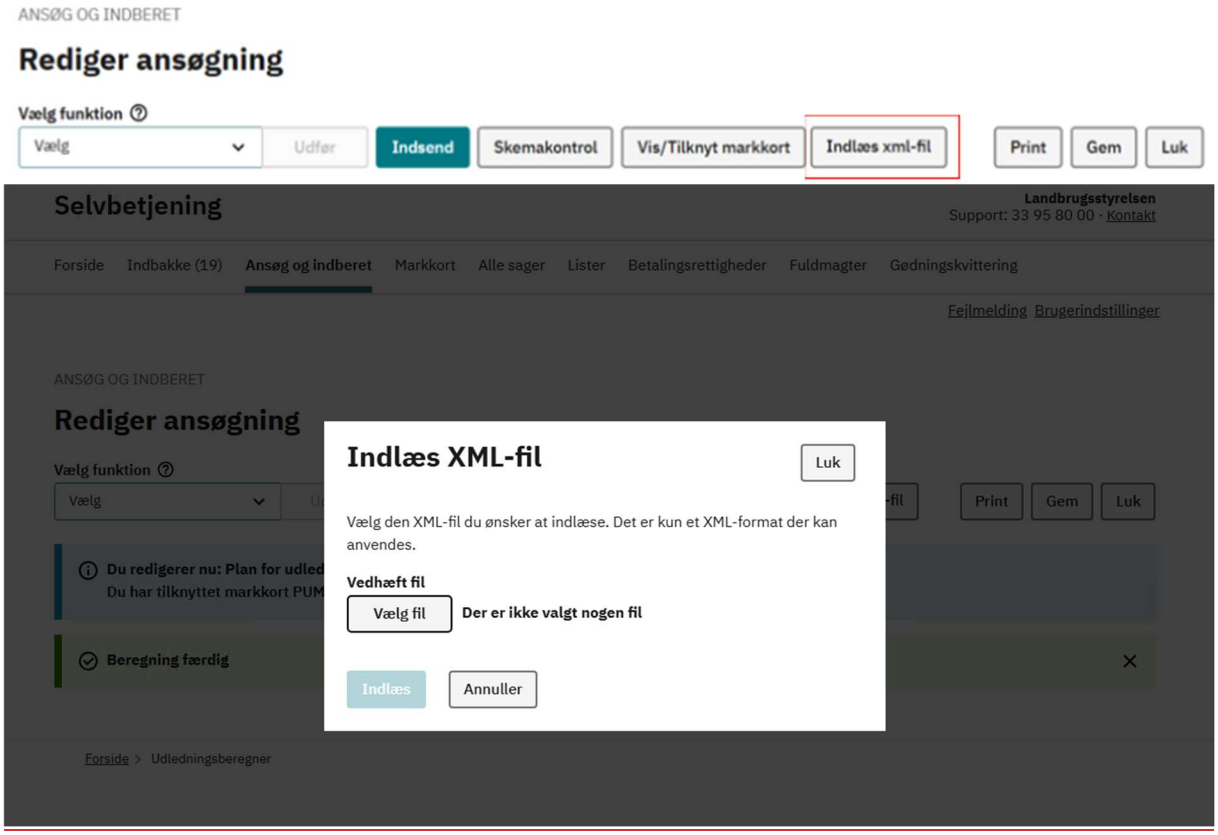

Figur 4.19 viser hvordan man indlæser en xml-fil med hovedafgrøder til planlægningsværktøjet

Så vælger du den fil, du gerne vil have overført.

4.7.1.3 Præcisionsgødskning

Anvender du præcisionsgødskning, kan du vælge, om arealet skal tælle med som virkemiddel idet du sætter kryds i ”Ja”. Det er muligt både at angive efterafgrøder, mellemafgrøder eller tidlig såning og

samtidig anvende præcisionsgødskning som virkemiddel. Det betyder, at det f.eks. er muligt at vælge efterafgrøder, og samtidig angive præcisionsgødskning på den samme mark. Præcisionsgødskning kan som det eneste virkemiddel kombineres med andre virkemidler på samme mark.

4.7.1.4 Virkemiddel

Her skal du vælge et af virkemidlerne ”Efterafgrøder”, ”Mellemafgrøder” og ”Tidlig såning” eller ”Ingen” per mark. Uanset hvad du vælger i feltet, skal du også udfylde feltet ”Vinterplantedække”.

Etablerer du *efterafgrøder*, skal du angive, hvilken type efterafgrøde, du etablerer i kolonnen for ”Vinterplantedække”. Afhængig af din hovedafgrøde, kan du vælge mellem forskellige efterafgrøder. Læs mere i udkast til vejledning om regulering af kvælstof og fosfor 2027.

Etablerer du *mellemafgrøder* skal du vælge den vintersæd, som du etablerer efter dine mellemafgrøder i kolonnen ”Vinterplantedække”.

Etablerer du *tidlig såning*, skal du vælge hvilken vintersæd, du etablerer tidligt i kolonnen ”Vinterplantedække”.

Etablerer du ikke virkemidler, vælger du ”Ingen” i kolonnen, men skal vælge et vinterplantedække i kolonnen ”Vinterplantedække”.

4.7.2 Vinterplantedække

I feltet skal du angive den afgrøde, der står på marken efter høst af hovedafgrøden i 2027.

Etablerer du efterafgrøder, skal du angive, hvilken type efterafgrøde, du etablerer i kolonnen for ”Vinterplantedække”. Etablerer du mellemafgrøder eller tidlig såning som virkemiddel, skal du vælge den vintersæd, du etablerer efter mellemafgrøden eller som tidligt sået.

Etablerer du vintersæd, skal du vælge, hvilken vintersæd du etablerer.
Har du flerårige afgrøder på marken, skal du vælge samme afgrøde til både hovedafgrøde og vinterplantedække.

Du skal vælge afgrødekode ”922 Stub”, hvis du ikke har et vinterplantedække. Hvis du er økolog og jordbearbejder om efteråret skal du vælge afgrødekode ”921 Bar jord”.

Vinterplantedækket kan være begrænset af valg af hovedafgrøde og virkemidler.

4.7.3 Etableringsdato

Vælger du efterafgrøder som virkemiddel, skal du angive etableringsdatoen for dine efterafgrøder, hvis de ikke er etableret som udlæg.

Hvis du etablerer efterafgrøden som udlæg, fastsættes etableringsdatoen automatisk til den
- 20. august 2027 *eller*
- 12. oktober 2027, hvis efterafgrøden er sået som udlæg i majs

4.7.4 Præcisionsteknologi til såning af efterafgrøder

Hvis du har valgt efterafgrøder som virkemiddel og angivet en etableringsdato, og du bruger præcisionsteknologi, der logger etableringsdatoen for efterafgrøden, kan du sætte kryds i ”Ja” for marken. Præcisionsteknologi betyder her, at du anvender en maskine med GPS-udstyr til udsåning af efterafgrøderne og kan dokumentere såningsdatoen ved at anvende udstyr, som kan genere logfiler, der kan konverteres til geopackages for hver mark.

OBS. Du kan kun vælge ”Ja”, hvis du har valgt efterafgrøder som virkemiddel og en etableringsdato. Feltet skal ikke anvendes til virkemidlet præcisionsgødskning.

OBS. Effekt på dagsbasis gælder ikke for efterafgrøder sået som udlæg.

4.7.5 Virkemiddelseffekt (kg N/ha)

Her beregnes effekten af de valgte virkemidler for hver mark. I beregningen indgår effekten af efterafgrøder og deres etableringsdato (afhængigt af om der er anvendt præcisionsteknologi), mellemafgrøder, tidlig såning og præcisionsgødskning.

4.7.6 Visning ”Gødning”

Marknummer ▲	Kystvandopland	Areal (ha)	Hovedafgrøde	Mineralsk andel N i forår (kg N/ha)	Organisk andel N i forår (kg N/ha)	Mineralsk andel N i efterår (kg N/ha)	Mineralsk andel N fra udegående dyr (kg N/ha)
1	208 (Femerbælt)	5,93	1 Vårbyg	0,00	0,00	0,00	0,00
2	208 (Femerbælt)	9,45	19 Majs til modenhed med græ...	0,00	0,00	0,00	0,00
3	221 (Skagerrak)	5,91	11 Vinterhvede	0,00	0,00	0,00	0,00
4	221 (Skagerrak)	3,11	310 Brak, slåning	0,00	0,00	0,00	0,00
SUM		24,40					

Figur 4.20 viser andelen af gødning fordelt på hver mark i markplanen

Gødning består af en organisk og en mineralsk del (se figur 4.20). Disse andele har betydning for beregningen af udvaskningen og udledningen af kvælstof fra dine marker. Du skal derfor angive den mineralske og den organiske andel af de gødningstyper, du forventer at anvende på dine marker om foråret. Derudover skal du også angive den mineralske andel af de gødningstyper, du forventer at anvende på dine marker om efteråret. Den organiske andel af de gødningstyper, du forventer at anvende på dine marker om efteråret, skal ikke angives i planlægningsværktøjet.

I nedenstående tabel 2 kan du se en oversigt over forskellige gødningstyper og de andele, der er fastsat for dem. Ud fra tabellen kan du beregne den samlede mængde mineralsk og organisk kvælstof, du påtænker at tilføre din mark i planperioden.

Den organiske andel af kvælstofindholdet i gødningen vil således være den andel, der ikke er mineralsk.

Tabel 2 over gødningstyper og mineralsk andel af total N (pct.)

Gødningstype	Mineralsk andel af total N (pct.)
Husdyrgødning	
Svinegylle	75
Kvæggylle	60
Fjerkrægylle	80
Gylle fra kødædende pelsdyr	95
Dybstrøelse (kvæg og svin)	20
Dybstrøelse (fjerkræ) og anden husdyrgødning (fjerkræ)	60
Kvæggødning afsat direkte på mark	55
Svinegødning afsat direkte på mark	75
Fjerkrægødning afsat direkte på mark	80
Heste, hjorte, struds, emu og chinchilla	0
Fiberfraktion efter forarbejdning	25 (eller fastsættes af producenten)
Væskefraktion efter forarbejdning	70 (eller fastsættes af producenten)
Ajle	85
Biokul baseret på husdyrgødning	0
Afgasset biomasse	65 (eller fastsættes af producenten)
Komposteret husdyrgødning fra fælles komposteringsanlæg	5
Anden husdyrgødning	20
Anden husdyrgødning (afsat direkte på mark)	20
Anden organisk gødning	
Biokul baseret på anden organisk gødning	0
Forædlede organiske gødninger	90
Grønsaft	40
Have- og parkaffald	0
Kartoffelfrugtsaft	40
Komposteret husholdningsaffald	5
Kompost	5
Kød- og benmel, børstemel, blodmel og fiskemel/fiskeaffald	70
Spildevandsslam	50
Andre typer af anden organisk gødning	20
Anden organisk gødning med dokumentation for mineralsk andel	fastsættes af producenten
Kunstgødning	
Kunstgødning	100

Det har yderligere betydning, hvornår på året gødningen er tildelt. Derfor skal du angive om gødningen er tildelt om foråret eller om efteråret. Forårstildeling er 1. januar – 31. juli. Efterårstildeling er 1. august – 31. december. Dette skal angives for alle marker.

4.7.6.1 Mineralsk andel N i forår (kg N/ha)

Du skal angive din andel af mineralsk kvælstof, som tildeles hver mark i foråret 2027.

4.7.6.2 Organisk andel N i forår (kg N/ha)

Du skal angive din andel af organisk kvælstof, som tildeles hver mark i foråret 2027.

4.7.6.3 Mineralsk andel N i efterår (kg N/ha)

Du skal angive din andel af mineralsk kvælstof, som tildeles hver mark i efteråret 2027.

4.7.6.4 Mineralsk andel N fra udegående dyr (kg N/ha)

Du skal angive din andel af mineralsk kvælstof, som tildeles hver mark fra udegående dyr for den samlede planperiode 2027.

4.7.7 Visning ”Arealer”

Marknummer	Kystvandopland	Areal (ha)	Hovedafgrøde	Fradragsarealer (ha)	§3-fradrag (ha)	Øvrige fradragsarealer (ha)	Basisudvaskningsgrænseareal (ha)	Kvotegivende areal (ha)
1	208 (Femerbælt)	5,93	1 Vårbyg	0,01	0,00	0,00	5,92	5,92
2	208 (Femerbælt)	9,45	19 Majs til modenhed med gr.	0,05	0,00	0,00	9,40	9,40
3	221 (Skagerrak)	5,91	11 Vinterhvede	0,00	5,90	0,00	0,01	5,91
4	221 (Skagerrak)	3,11	310 Brak, slåning	0,00	2,89	0,00	0,00	3,11
SUM		**24,40**		**0,06**	**8,79**	**0,00**	**15,33**	**24,34**

Figur 4.21 viser arealfelterne i markplanen, herunder øvrige fradragsarealer

4.7.7.1 Fradragsarealer (ha)

I kolonne ”Fradragsarealer” fratrækkes de dele af marken, som ikke er med i udledningskvotearealet, det vil sige, at arealerne *ikke* er kvotegivende. Det er arealer, hvor dine marker overlapper med vandboringer, GLM-fortidsminder, GLM-søer og 3 meterbræmmer. Når du bruger funktionen ”Hent marker”, beregner systemet automatisk arealet i kolonnen.

4.7.7.2 §3- fradrag (ha)

§ 3-arealer kommer automatisk med ind i markplanen, efter du har hentet marker. §3-arealer indgår ikke i basisudvaskningsgrænsearealet, men i udledningskvotearealet. Du kan fratrække §3-arealer i kolonnen ”Øvrige fradragsarealer”, hvis du ikke udfører en kvotegivende aktivitet på arealerne såsom afgræsning.

4.7.7.3 Øvrige fradragsarealer (ha)

Kun de ovennævnte typer fradragsarealer fratrækkes automatisk. Du skal derfor selv fratrække for eksempel naturstriber, vindmøller, oplagsplads, småbiotoper eller lignende i dette felt. Biotoper, som du har indtegnet i dit fællesskema, bliver ikke indtegnet i dit P-UMR-markkort. Du skal derfor angive dem som øvrige fradragsarealer. Fradraget kan du evt. aflæse i felt A7 i fællesskemaet.

4.7.7.4 Basisudvaskningsgrænseareal (ha)

Basisudvaskningsgrænsearealet er det samme som det tidligere efterafgrødegrundareal, og er det areal, hvorpå du får beregnet en basisudvaskningsgrænse. Basisudvaskningsgrænsen er et krav om at reducere mængden af kvælstof, der udvaskes fra rodzonen. Basisudvaskningsgrænsearealet er arealer med etårige afgrøder uden et kvælstofoptag om efteråret.

4.7.7.5 Udledningskvoteareal (ha)

Udledningskvotearealet er de arealer, som er kvotegivende og hvor der foregår en kvotegivende aktivitet. Derudover må der ikke være søgt nogle specifikke ekstensiveringsindsatser eller udtagningsordninger (se tabel 1). Kvotegivende arealer er landbrugsarealer fratrukket statiske ikke-produktive arealer såsom 3-meter bræmmer, fortidsminder etc. Kvotegivende aktiviteter fremgår af bilag til udkast til vejledning om regulering af kvælstof og fosfor 2027, og hvor der udføres mindst én landbrugsaktivitet såsom dyrkning af afgrøder, afgræsning, slåning, jordbearbejdning eller vedligeholdelse af flerårige afgrøder.

4.7.8 Visning ”Udvaskning og udledning”

Basisudvaskningsgrænse (kg N/ha)	Basisudvaskningsgrænse (kg N pr. mark)	Udvaskning til rodzone (kg N/ha)	Udvaskning til rodzone (kg N pr. mark)	Markberegnet kvote (kg N/ha)	Markberegnet kvote (kg N pr. mark)	Udledning til kyst (kg N/ha)	Udledning til kyst (kg N pr. mark)
39,03	1.608,82	13,60	560,71	7,63	314,64	5,50	226,71
--	0,00	--	0,00	4,94	203,37	3,02	124,42
39,03	387,18	12,28	121,85	8,18	81,14	4,53	44,94
	1.995,99		**682,56**		**599,15**		**396,07**

Figur 4.22 viser udvaskning og udledning for hver mark i markplanen

4.7.8.1 Basisudvaskningsgrænse (kg N/ha) og (kg N)

Basisudvaskningsgrænsen er en grænse for, hvor meget kvælstof, der må udvaskes fra rodzonen fra din virksomheds basisudvaskningsgrænseareal.

Har du arealer i flere kystvandoplande, vil du stadig skulle overholde én fastsat basisudvaskningsgrænse. Basisudvaskningsgrænsen skal derfor *ikke* overholdes for hvert kystvandopland du har marker i, som det er tilfældet med udledningskvoten.

4.7.8.2 Udvaskning til rodzone (kg N/ha) og (kg N)

Din virksomhed skal i planperioden overholde basisudvaskningsgrænsen, hvilket betyder, at din virksomheds udvaskning af kvælstof ikke må overstige basisudvaskningsgrænsen. Udvaskningen beregnes med udvaskningsberegneren for de arealer, der er med i basisudvaskningsgrænsearealet. Udvaskningsberegneren beregner udvaskningen af kvælstof fra rodzonen på grundlag af markens størrelse, afgrøde, kvælstof, afstrømning, jordbund og kvælstofreducerende virkemidler.

Virkemidler til at overholde basisudvaskningsgrænsen inkluderer efterafgrøder, mellemafgrøder, tidlig såning, præcisionsgødskning og reduceret gødningsanvendelse. Virkemidler for at reducere din virksomheds udvaskning ned til basisudvaskningsgrænsen bidrager også til overholdelse af din udledningskvote. Du kan derfor planlægge, på hvilke marker du vil placere virkemidler eller reducere gødningstildelingen for at overholde basisudvaskningsgrænsen.

4.7.8.3 Markberegnede kvote (kg N/ha) og (kg N)

Din markberegnede udledningskvote beregnes på grundlag af din markplan, det vil sige din indtegning af markarealer og angivelse af hovedafgrøde for hver mark (kvotegivende aktivitet). Har du udledningskvotearealer i flere kystvandoplande, vil du få beregnet en markberegnet udledningskvote for hvert kystvandopland.

4.7.8.4 Udledning til kyst (kg N/ha) og (kg N)

Kvælstofudledningen til kyst beregnes med udvaskningsberegneren på grundlag af markens størrelse, afgrøde, kvælstof, afstrømning, jordbund og kvælstofreducerende virkemidler. Dertil kommer kvælstofretentionen.

Det er din kvælstofudledning til kyst, som vil blive holdt op imod din udledningskvote i et givent kystvandopland.

Du kan derfor planlægge, på hvilke marker du skal have bestemte afgrøder, gødningstildeling, virkemidler og vinterplantedække for at kunne overholde din udledningskvote.

Brugerguide til Planlægningsværktøjet for Udledningsbaseret Markregulering

Styrelsen for Grøn
Arealomlægnign og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V